Bijlage 3
Negen voorstellen ter vermindering van de administratieve lasten van uitvoering van de Wzd

1. Vereenvoudig de regeling van beoordeling van wilsbekwaamheid

Art. 3, lid 2 Wzd bepaalt dat 'een daartoe deskundige, niet zijnde de bij de zorg betrokken arts' moet beoordelen of de cliënt in staat kan worden geacht tot een redelijke waardering van zijn belangen. Hij moet dit bespreken met de vertegenwoordiger van de cliënt. Leidt dit overleg niet tot overeenstemming, dan trekt de deskundige zich terug en moet de bij de zorg betrokken arts de wilsbekwaamheid van de cliënt beoordelen. Deze is niet verplicht hierover overleg te voeren met de vertegenwoordiger.

Wij vinden deze regeling onnodig ingewikkeld. Wij wijzen erop dat de beoordeling van de wilsbekwaamheid in de Wet langdurige zorg (artikel 8.1.3, lid 3 Wlz) aanmerkelijk eenvoudiger is geregeld. Hier wordt volstaan met de bepaling dat de zorgaanbieder de wilsbekwaamheid van de cliënt beoordeelt, deze heeft hierdoor de ruimte om hetzij een arts, hetzij een andere zorgverlener, zoals een gedragskundige, hiermee te belasten.

Wij verzoeken u de minister te vragen artikel 3, lid 2 Wzd te wijzigen en, net als in artikel 8.1.3, lid 3 Wlz het geval is, het beoordelen van de wilsbekwaamheid over te laten aan de zorgaanbieder, zodat deze de ruimte heeft om te bepalen welke zorgverlener(s) hij het beste met deze taak kan belasten.

2. Eén geneeskundige verklaring is voldoende bij aanvraag rechterlijke machtiging van cliënt die al in een accommodatie verblijft

Artikel 26 bepaalt welke documenten het CIZ moet overleggen bij het verzoek aan de rechter tot het verlenen van een rechterlijke machtiging. Het betreft onder meer een verklaring van een ter zake kundige arts, die niet bij diens behandeling is betrokken. Indien het een cliënt betreft die al is opgenomen, kan deze verklaring niet worden verstrekt door een arts die werkzaam is bij de zorgaanbieder. Uit de verklaring moet blijken dat het gedrag van de cliënt leidt tot ernstig nadeel, dat voortzetting van het verblijf noodzakelijk is om dit ernstig nadeel te voorkomen, dat voortzetting van het verblijf daartoe geschikt is en dat er geen minder ingrijpende maatregelen zijn om ernstig nadeel af te wenden.

Gaat het om een cliënt die al in een accommodatie verblijft, dan bepaalt artikel 26, lid 6 dat bovendien een verklaring van de zorgaanbieder moet zijn bijgevoegd. Hierin moet hetzelfde verklaard worden dat ook al in de verklaring van externe arts is verklaard.

Het is ons niet duidelijk waarom twee verklaringen met dezelfde inhoud vereist zijn. Wij verzoeken u daarom de minister te vragen om artikel 26 zo te wijzigen dat ten aanzien van cliënten die al in een accommodatie verblijven met een verklaring van de zorgaanbieder volstaan kan worden. Wij stellen tevens voor om artikel 26, lid 7 te schrappen, zodat een arts die werkzaam is bij de zorgaanbieder bij wie de cliënt verblijft de verklaring kan afgeven (mits hij niet bij de behandeling is betrokken).

Wij wijzen erop dat ook bij de verlenging van een inbewaringstelling met één geneeskundige verklaring volstaan kan worden (artikel 30 Wzd). Wij wijzen er tevens op dat ook in de Bopz ten aanzien van cliënten die al zijn opgenomen volstaan kan worden met één verklaring. Deze kan worden afgegeven door een arts die bij de zorgaanbieder werkzaam is, mits hij niet bij de behandeling is betrokken.

3. Schrap de rechterlijke machtiging bij verzet tegen zorg

Artikel 21, lid 3 Wzd bepaalt dat, indien een cliënt, die vrijwillig of op basis van een besluit tot opname en verblijf van het CIZ is opgenomen in een accommodatie, zich zodanig verzet tegen de zorgverlening dat 'het leveren van cliëntgerichte zorg feitelijk niet mogelijk is', een rechterlijke machtiging moet worden aangevraagd. Deze bepaling wordt herhaald in artikel 24, lid 4 Wzd.

Het is ons niet duidelijk wat in dit geval de meerwaarde van een rechterlijke machtiging zou kunnen zijn. De rechterlijke machtiging heeft immers betrekking op de opname of de voortzetting van het verblijf, niet op de tijdens het verblijf te verlenen zorg. Dus ongeacht wat de rechter beslist, het heeft geen gevolgen voor het feitelijke gedrag van de cliënt, noch voor de vraag of onvrijwillige zorg verleend kan worden, noch voor de vraag of het verblijf voortgezet kan worden (daartegen verzet de cliënt zich immers niet). Wij verzoeken u daarom de minister te vragen zowel artikel 21, lid 3 Wzd als artikel 24, lid 4 Wzd te schrappen.

4. Maak vertegenwoordiging door aanverwanten mogelijk

Artikel 1, lid 1 onderdeel e Wzd definieert als mogelijke vertegenwoordigers uit de familiekring: de echtgenoot, partner of andere levensgezel, een ouder, kind, broer, zus of grootouder of kleinkind van de cliënt. Gaat het om het aanvragen van een besluit tot opname en verblijf of van een rechterlijke machtiging, dan wordt de kring mogelijke vertegenwoordigers uit de familiekring uitgebreid met de meerderjarige aanverwanten tot en met de tweede graad.

Nu deze aanverwanten niet onder de definitie van vertegenwoordiger van de cliënt vallen, zal, indien een cliënt op initiatief van een aanverwant familielid wordt opgenomen, deze tot mentor moeten worden benoemd om ook na opname als vertegenwoordiger van de cliënt te kunnen optreden. Wij verzoeken u de minister te vragen aanverwanten die een besluit tot opname en verblijf kunnen aanvragen toe te voegen aan de opsomming

van mogelijke vertegenwoordigers in artikel 1, lid 1, onderdeel e, zodat een procedure bij de rechter om hen tot mentor te benoemen voorkomen wordt.

5. Beperk de verplichting mentorschap aan te vragen tot cliënten voor wie onvrijwillige zorg nodig is

In de oorspronkelijke versie van de Wzd waren zorgaanbieders alleen verplicht om benoeming van een mentor te bewerkstelligen als het een cliënt betrof voor wie onvrijwillige zorg werd overwogen. In de vierde nota van wijziging Wzd vervalt de koppeling van deze verplichting aan opname van onvrijwillige zorg in het zorgplan. Ter toelichting wordt volstaan met: *'Een cliënt die geen vertegenwoordiger heeft, maar er wel een nodig heeft, moet altijd een mentor toegewezen krijgen'* (31 996, nr. 29, p. 16). Wij constateren dat op dit moment al een tekort aan mentoren bestaat. Bovendien zijn verschillende functionarissen beschikbaar die de cliënt kunnen adviseren en bijstaan.

Wij verzoeken u daarom de minister te vragen artikel 3, lid 9 Wzd wederom te beperken tot cliënten aan wie onvrijwillige zorg wordt verleend.

6. Schrap de verplichting om een schriftelijke verklaring van de vertegenwoordiger te vragen

De tweede nota van wijziging Wvggz heeft aan artikel 3 Wzd een zesde lid toegevoegd dat als volgt luidt: *'Degene die als vertegenwoordiger optreedt verklaart schriftelijk daartoe bereid te zijn'*.

Ter toelichting wordt slechts vermeld dat het een minimale eis betreft die aan vertegenwoordigers wordt gesteld en dat deze eis ook gesteld wordt in de Wvggz (32 399, nr. 25, p. 209). In de Wvggz geldt deze eis echter slechts voor één categorie vertegenwoordigers, namelijk degenen die door de cliënt schriftelijk gemachtigd zijn om namens hem op te treden (art. 1:3, lid 5 Wvggz). In de Wzd geldt de bepaling voor iedere vertegenwoordiger, dus ook bijvoorbeeld voor de mentor, de echtgenoot en andere vertegenwoordigers uit de familiekring.

Het is ons niet duidelijk welk probleem met deze bepaling wordt opgelost. Uit het feit dat iemand feitelijk optreedt als vertegenwoordiger kan worden afgeleid dat hij daartoe bereid is. De bepaling levert wel onnodige administratieve lasten op, de verklaring moet immers gevraagd worden en in het dossier worden opgenomen. Wij verzoeken u dan ook de minister ter vragen deze bepaling te schrappen.

7. Verduidelijk de taakverdeling cliëntenvertrouwenspersoon / klachtenfunctionaris

Het Besluit zorg en dwang sluit uit dat de cliëntenvertrouwenspersoon tevens werkzaam is als klachtenfunctionaris die op basis van de Wkkgz. Dit maakt een heldere taakverdeling tussen cliëntenvertrouwenspersoon en klachtenfunctionaris noodzakelijk. Het moet

voor cliënten duidelijk zijn met welke vragen zij bij de cliëntenvertrouwenspersoon terecht kunnen en met welke vragen bij klachtenfunctionaris.

Artikel 57, lid 1 geeft de cvp de taak om 'de cliënt of diens vertegenwoordiger' advies en bijstand te verlenen in aangelegenheden die samenhangen met:

a. 'het verlenen van onvrijwillige zorg';
b. 'met zijn opname en verblijf in een accommodatie', of
c. met 'het doorlopen van de klachtenprocedure'.

Deze bepaling geeft de cliëntenvertrouwenspersoon een heldere taak. Cliënten kunnen op hem een beroep doen met vragen over het verlenen van onvrijwillige zorg en over onvrijwillige opname. Bij klachten over die onderwerpen kan de cliëntenvertrouwens-persoon hen bijstaan. Gaat het om andere onderwerpen dan is de klachtenfunctionaris degene die hen kan bijstaan.

Deze duidelijkheid gaat echter weer verloren doordat het tweede lid van artikel 57 bepaalt dat cliënten die vrijwillig in een accommodatie verblijven eveneens een beroep kunnen doen op de cliëntenvertrouwenspersoon, ongeacht het onderwerp. Hierdoor ontstaat een volledige overlap met de taken van de klachtenfunctionaris. Uit oogpunt van doelmatigheid en duidelijkheid voor cliënten en hun verwanten is dit niet wenselijk.

Wij verzoeken u daarom de minister te vragen het tweede lid van artikel 57 te schrappen, zodat een heldere taakverdeling ontstaat tussen cliëntenvertrouwenspersoon en klachtenfunctionaris.

8. Wijzig de bepaling over verstrekking van gegevens van de cliënt aan de cliëntenvertrouwenspersoon

Artikel 5, lid 3 Wzd bepaalt dat de zorgaanbieder de gegevens van de cliënt en diens vertegenwoordiger, voor zover zij daar toestemming voor hebben gegeven, doorgeeft aan de cliëntenvertrouwenspersoon, zodat deze hen kan informeren over diens werkzaamheden. Wij vinden het onwenselijk dat de zorgaanbieder hier als doorgeefluik functioneert. Wij verwachten bovendien dat cliënten deze werkwijze als een drempel ervaren.

Wij verzoeken u de minister te vragen om artikel 5, lid 3 Wzd te vervangen door een bepaling die de zorgaanbieder verplicht om de cliënt en diens vertegenwoordiger te informeren over de mogelijkheden om advies en bijstand te verkrijgen van een cliënten-vertrouwenspersoon. Zij kunnen vervolgens rechtstreeks, dus zonder tussenkomst van de zorgaanbieder, contact opnemen met de cliëntenvertrouwenspersoon.

9. Stel geen overbodig register in

Artikel 20 Wzd voorziet in een openbaar register van zorgaanbieders die onvrijwillige zorg aanbieden. Hierin moeten alle locaties van de zorgaanbieder worden opgenomen, daarbij moet worden aangegeven of de locatie een accommodatie in de zin van de Wzd is. Wij wijzen erop dat alle gebouwen (vestigingen in de terminologie van de Handelsregisterwet) van zorgaanbieders al geregistreerd zijn in het Handelsregister. Als het Handelsregister zou worden gewijzigd, zodat daarin kan worden aangegeven of de zorgaanbieder onvrijwillige zorg verleent en per vestiging kan worden aangegeven of deze geheel of gedeeltelijk als accommodatie in de zin van de Wzd wordt gebruikt, is het openbare register waarin artikel 20 Wzd voorziet overbodig.

Wij wijzen erop dat het Handelsregister juist bedoeld is om de overheid (in dit geval de IGJ) in staat te stellen daar alle benodigde informatie te vinden, zodat voorkomen wordt dat aparte registers moeten worden bijgehouden en geraadpleegd.

Wij verzoeken u dan ook de minister te vragen geen nieuw register in te stellen, maar gebruik te maken van het Handelsregister.